

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО
(Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ ва иқтисодии карантин ва муҳофизати растаниҳо, гузаронидани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муомилот бо воситаҳои муҳофизати растаниҳоро муайян намуда, ба нигоҳдории маҳсулоти кишоварзӣ ва ҳифзи саломатии инсон, ҳайвонот ва муҳити зист равона шудааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- агрокимиёҳо - нуриҳо, ғизодоруҳои (мелиорантҳои) кимиёвӣ ва иловаҳои ғизоӣ, ки барои сабзиш, инкишоф ва баланд бардоштани ҳосилнокии растанӣ, инчунин танзими ҳосилхезии хок истифода бурда мешаванд;

- алафҳои бегона - растаниҳои худрӯй, ки сабзиши онҳо боиси ифлосшавии кишти зироатҳои кишоварзӣ, боғот, тоқзорҳо, хатҳои ҷангалзор, захбурҳо, ҷӯйборҳо ва қитъаҳои заминҳои наздихавлигӣ мегардад;

- анбори маҳсус - биное, ки бо мақсади нигоҳдории беҳавфи пеститсидҳои мавриди истифода қарордошта, барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодабариашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо пешбинӣ шудааст;

- арзёбии карантинию фитосанитарӣ - гузаронидани санҷиши маводи таҳти карантин қарордошта бо мақсади тасдиқ кардани беҳатарии карантинии он, пешгирӣ намудани паҳншавии организмҳои зараррасон ва алафҳои бегона;

- беҳатарии карантинию фитосанитарӣ - вазъи муҳофизатии ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз хавфҳое, ки дар натиҷаи ворид ва паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ ба миён меоянд;

- безараргардонии пеститсидҳо - чорабиниҳо оид ба безарар гардонидан ва нобуд кардани пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодабариашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо, ки бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар объектҳои маҳсус гузаронда мешаванд;

- бори транзитӣ - маҳсулот ё маводи дигаре, ки аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кишвари дигар интиқол дода мешавад ва нисбат ба он чораҳои карантинию фитосанитарӣ татбиқ мегарданд;

- бори реэкспортӣ - мавод ва маҳсулоте, ки қаблан ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шудаанд ва бо риояи низоми гумрукӣ ба кишвари дигар содир мегарданд;

- вазъи карантинию фитосанитарӣ - ҳолати дар маводи таҳти карантин қарордошта бавуқӯъомада, ки дар асоси миқдор ва ҳадди зарарнокии

организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок муайян карда мешавад;

- воситаҳои муҳофизати растаниҳо - моддаҳои кимиёвӣ, воситаҳои биологӣ, техникӣ ва тадбирҳои дигаре, ки барои пешгирии дохилшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок бо мақсади нобуд ё кам кардани микдор ва ҳадди зарароварии онҳо ба растаниҳо ва (ё) маҳсулоти растанӣ истифода мешаванд;

- дегазатсия - безарар гардондани моддаҳои захрнок;

- иҷозати воридоти карантинӣ - ҳуччати якдафъаинаи расмие, ки дар ҳолати риоя намудани талаботи фитосанитарӣ ба воридоти мавод иҷозат медиҳад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- карантини растаниҳо - низоми ҳуқуқӣ, ки амалисозии маҷмӯи чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо ва маҳсулоти онҳоро аз организмҳои зараррасони карантинӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд;

- касалии растанӣ - раванди ғайритабиие, ки дар ҳучайра ва узвҳои растаниҳо дар натиҷаи таъсири ангебандаҳои касалиҳо (микроб, бактерия, микоплазма ва занбӯруғҳо) ё шароити номусоиди муҳити сабзиш ба миён меояд;

- қайди давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо - расмиёти ба Феҳристи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо пас аз санчишҳо ва таҷрибаҳои саҳроии қайдшаванда ворид намудани пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ гузаронида мешавад;

- қоидаҳои нигоҳдорӣ ва интиқоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳо - талаботи ҳатмии бехатарӣ нисбат ба шароити технологияҳои нигоҳдорӣ ва интиқоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳо;

- қоидаю меъёрҳои таъмини карантин ва муҳофизати растаниҳо - санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникийи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ҳуччатҳои дигари методӣ дар бораи таъмини карантин ва муҳофизати растаниҳо;

- маводи таҳти карантин қарордошта - растанӣ, маҳсулоти он, ҷойи нигоҳдорӣ, хок, воситаи нақлиёт, борчома, зарф, масолеҳи борбандӣ, ё ҳар гуна организм, мавод ва объекти дигар, ки метавонанд манбаи паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон гарданд;

- мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо (минбаъд - мақомоти ваколатдори давлатӣ) - мақомоти ваколатдори давлатӣ, ки сиёсати давлатиро дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо амалӣ гардонид, дар доираи ваколатҳои худ фаъолиятро дар соҳаи мазкур ҳамоҳанг месозад;

- маҳсулоти растанӣ - растанӣ, қисмҳо ва маҳсулоти он (тухм, барг, поя), ки ба сифати ашёи хом ё мақсадҳои дигари истеҳсолию истеъмолӣ истифода мешаванд;

- маҳсулоти содиршаванда - миқдори муайяни растанӣ, маҳсулоти он ва ё маводи дигаре, ки дар асоси сертификати фитосанитарӣ ба давлати дигар содир карда мешавад;

- минтақаи карантинию фитосанитарӣ - ҳудуде, ки дар он ҳангоми ошкор шудани организмҳои зараррасони карантинӣ тартиботи карантинӣ қорӣ гардидааст ва чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ татбиқ карда мешаванд;

- минтақаи аз организмҳои зараррасони карантинӣ озод (минбаъд минтақаи озод) - минтақае, ки дар он мавҷуд набудани организмҳои зараррасони карантинӣ пас аз ташҳиси хатари карантинию фитосанитарӣ илман исбот гардидааст;

- мониторинги карантинию фитосанитарӣ - низоми чорабиниҳо, ки раванди тадқиқ, мушоҳида ва баҳисобгирии инкишофи паҳншавии организмҳои зараррасон, карантинӣ ва маҳсусан хавфнок, инчунин омода намудани пешгӯии паҳншавии онҳоро дар бар мегирад;

- муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо - амалҳое, ки бо мақсади омӯзиш, санҷиш, коркард, такмил, истеҳсол, фурӯш, нигоҳдорӣ, интиқол, истифодабарӣ, безараргардонӣ ва банду бастии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо анҷом дода мешаванд;

- муҳофизати растанӣҳо - низоми чорабиниҳое, ки мубориза бар зидди касалиҳо, алафҳои бегона, организмҳои зараррасон ва организмҳои зараррасони маҳсусан хавфнок ва тартиби муомилот бо воситаҳои муҳофизати растанӣҳоро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд;

- назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ - фаъолияти мақомоти ваколатдори давлатӣ ва ташкилотҳои давлатии дигар, ки ба ошкор ва муайян кардани организмҳои зараррасон, карантинӣ ва маҳсусан хавфнок, огоҳонидан ва пешгирӣ намудани риоя накардани қоидаю меъёрҳои таъмини карантин ва муҳофизати растанӣҳо ва иҷрои уҳдадорӣҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст;

- организми зараррасони карантинӣ - организм, ки барои минтақаи зерӣ хавф қарордошта зарари имконпазири иқтисодӣ дорад ва объекти татбиқи расмиёти амалигардонии чораҳои карантинию фитосанитарӣ мебошад; - организмҳои зараррасон - намуд, навъ ё биотипи растанӣ, ҳайвонот ё барангезандаҳои касалиҳо, ки дар ҳолати афзоиш ва паҳншавии оммавӣ қарор дошта, метавонанд ба ҳаҷми истеҳсол, сифат, бехатарӣ ва арзиши истеъмолии маҳсулот таъсири манфӣ расонанд;

- организмҳои зараррасони маҳсусан хавфнок - организмҳои зараррасон ва барангезандаҳои касалиҳои растанӣҳо, ки хавфи вазъияти фавқулодаро ба вуҷуд оварда, қобилияти оммавии тақроран афзоишу паҳншавӣ доранд ва ба иқтисодиёт ва муҳити зист зарар мерасонанд ва аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ ба рӯйхати организмҳои зараррасони маҳсусан хавфнок ворид карда шудаанд;

- пеститсидҳо - моддаҳо, пайвастиҳо ва омехтаҳои кимиёвӣ ва биологӣ, ки ҳамчун воситаи муҳофизати растанӣҳо барои мубориза бар зидди

организмҳои зараррасон, касалиҳои растанӣ, алафҳои бегона, микроорганизмҳо ва паразитҳо, инчунин барои хушконидаи ва резонидани барги растанӣ истифода мешаванд;

- растанӣ - организми зиндаи биологӣ ва қисмҳои он, аз ҷумла тухмӣ ва маводи генетикӣ;

- санҷишҳои қайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо - тартиби тасдиқи истифодабарии мақсаднок ва беҳавфи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, ки арзёбии биологӣ, токсикологӣ, беҳдоштӣ ва экологиро дар бар гирифта, дар раванди онҳо мувофиқати таркиб, хусусиятҳои кимиёвӣ воқеӣ ва шакли доруворӣ онҳо ба талаботи санадҳои меъёрии техникӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд;

- сертификати фитосанитарӣ - ҳуҷҷати яқдафъаинаи намунаи байналмилалӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ дода мешавад ва мутобиқати маводи таҳти карантин қарордоштаро ба қоида ва меъёрҳои таъмини карантини растанӣ тасдиқ мекунад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- сертификати карантини - ҳуҷҷати расмӣ яқдафъаинае мебошад, ки аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ барои интиқоли маводи таҳти карантин қарордошта дар ҳудуди ҷумҳурӣ дода шуда, мутобиқати маводи мазкурро ба қоида ва меъёрҳои таъмини карантини растанӣ тасдиқ мекунад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- тартиботи карантинӣ - дар давраи муайян аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ намудани маҳдудият, манъ кардани истифодабарӣ ва ё содироти маводи таҳти карантин қарордошта дар минтақаи карантинӣ фитосанитарӣ;

- таҳлили хатари карантинӣ фитосанитарӣ - раванди арзёбии маълумоти биологӣ, иқтисодӣ ё маълумоти дигари илмӣ, ки бо мақсади муайян кардани қобилияти зараррасонии организмҳо ва зарурати амалӣ намудани чорабиниҳои карантинӣ фитосанитарӣ гузаронда мешавад;

- фумигатсия - коркарди мавод бо моддаҳои кимиёвӣ (бо роҳи газолуд кардан), ки тамоми сатҳи маводро дар бар мегирад;

- Феҳристи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо (минбаъд - Феҳристи давлатӣ) - маҳзани давлатии иттилоотӣ дар бораи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, ки истифодаи онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шудааст ва пешбурди онро мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ менамояд;

- ҳадди иқтисодии зарароварӣ - миқдори организмҳои зараррасон, карантинӣ ва маҳсусан хавфнок, ки боиси талафёбии растанӣ ва маҳсулоти растанӣ гардида, зарурати гузарондани чорабиниҳои карантинӣ фитосанитариро ба миён меорад;

- чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо - маҷмӯи чораҳои, ки барои кам кардани миқдори организмҳои зараррасон ва организмҳои зараррасони маҳсусан хавфнок ва паст намудани дараҷаи зарароварии онҳо ба растанӣ ва маҳсулоти растанӣ, инчунин бартараф намудани ҳадди иқтисодии зарароварӣ истифода мешаванд;

- чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ - маҷмӯи чораҳое, ки барои ошкор кардан, маҳдуд ва барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасони карантинӣ, инчунин роҳ надодан ба паҳншавии онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешаванд.

Моддаи 2. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи карантин ва муҳофизати растаниҳо

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи карантин ва муҳофизати растаниҳо ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Таъмини карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Карантини растаниҳо дар асоси қабул ва татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникӣ дар соҳаи карантини растаниҳо, иҷрои чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва амалӣ намудани назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ таъмин карда мешавад.

2. Муҳофизати растаниҳо бо риояи талаботи зерин анҷом дода мешавад:

- қабул ва татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникӣ, инчунин ҳуҷҷатҳои дигари методӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;

- муайянкунии самаранокии биологӣ ва муқаррар намудани дастурҳои истифодабарии пеститсидҳо ва агрохимияҳо;

- ташкили истеҳсоли пеститсидҳо ва агрохимияҳо, амалигардонии чораҳо оид ба муҳофизати растаниҳо;

- таъсис ва истифодабарии фонди захиравии пеститсидҳо ва агрохимияҳо;

- ташаккулдиҳӣ ва истифодабарии маҳзани давлатии иттилоотӣ оид ба муҳофизати растаниҳо.

Моддаи 4. Принципҳои вазифаҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Сиёсати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо ба принципҳои зерин асос меёбад:

- асоснокии илмӣ, экологӣ ва иқтисодии амалигардонии чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;

- афзалият дар истифодабарии воситаҳои биологии муҳофизати растаниҳо;

- шаффофият дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои карантин ва муҳофизати растаниҳо;

- таъмини аҳоли бо иттилооти пурра, саҳеҳ ва саривақтӣ оид ба амалигардонии чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо.

2. Вазифаҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо иборатанд аз:

- таҳия ва татбиқи концепсия, барнома ва нақшаи чорабиниҳои дахлдор;
- танзими ҳуқуқӣ ва техникӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- таъмини вазъи мусоиди фитосанитарӣ ва амнияти озукаворӣ;
- таъмини ҳифзи саломатии инсон, ҳайвонот ва муҳити зист дар раванди амалисозии чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;
- мониторинги карантинию фитосанитарӣ;
- назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;
- амалигардонии чорабиниҳои дигар оид ба карантин ва муҳофизати растаниҳо.

Моддаи 5. Маблағгузорию чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо

1. Маблағгузорию чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо аз ҳисоби маблағҳои бучетҳои ҷумҳуриявӣ маҳаллӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, инчунин манбаъҳои дигари манънакардаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Маблағгузорию чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо дар минтақаи карантинию фитосанитарӣ ҷиҳати тоза кардан ва барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок, баргардондани маводи таҳти карантин қарордошта ба давлати содиркунанда, гузарондани экспертиза ва санҷишҳои пеститсидҳо ва агрохимияҳои ба қайди давлатӣ гирифташаванда, безараргардонии пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо аз ҳисоби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо тартиб ва шартҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

3. Аз ҳисоби маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ маблағгузорӣ карда мешаванд:

- чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо аз организмҳои карантинӣ, махсусан хавфнок ва алафҳои бегона тибқи номгӯи аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда;
- таъмини тартиботи карантинӣ дар минтақаи карантинию фитосанитарӣ;
- ташаккулдиҳӣ, навкунӣ (ивазкунӣ) ва истифодабарии фонди захиравии пеститсидҳо ва агрохимияҳо;
- гузаронидани мониторинги карантинию фитосанитарӣ ва назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ.

Моддаи 6. Уҳдадорҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки маводи таҳти карантин қарордоштаро истеҳсол, захира ва ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид ва аз ҳудуди он содир менамоянд, инчунин ба интиқол, коркард, фурӯш ва истифодаи он машғуланд, уҳдадоранд:

- талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникиро риоя ва иҷро намоянд;
- ба объектҳои таҳти карантин қарордошта бемамониат ворид шудани шахсони мансабдори мақомоти ваколатдори давлатиро таъмин намуда, ба онҳо маълумот ва ҳуҷҷатҳои заруриро пешниҳод созанд;
- мақомоти ваколатдори давлатиро оид ба ворид намудани маводи таҳти карантин қарордошта ва макони нигоҳдории он огоҳ намоянд;
- безаргардонӣ ё барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасони карантиниро дар ҳолати ошкор кардани онҳо таъмин намоянд;
- тартиботи карантиниро риоя намоянд;
- дар вақти интиқоли маводи таҳти карантин қарордошта восита ва усулҳои истифода намоянд, ки ба имконияти сироятёбии ҳудудии организмҳои зараррасони карантинӣ мусоидат намеkunанд.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки дар соҳаи муҳофизати растаниҳо фаъолият менамоянд, уҳдадоранд:

- талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникиро риоя ва иҷро намоянд;
- ба шахсони мансабдори мақомоти ваколатдори давлатӣ дар иҷрои вазифаҳои хизматӣ тибқи талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намуда, пешниҳоди маълумот ва ҳуҷҷатҳои заруриро, ки барои амалӣ намудани назорати давлатӣ заруранд, сари вақт таъмин намоянд;
- қоидаҳои беҳатарии муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо риоя намоянд;
- истифодаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳои ба Феҳристи давлатӣ воридшударо ба роҳ монанд;
- пеститсидҳо ва агрокимиёҳо дар анборҳои махсус нигоҳ доранд ва пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо бо тартиби тасдиқнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ безаргардонанд;
- пардохтҳо барои таъмини карантини растанӣ ҳангоми таҳлили лабораторӣ, азназаргузаронӣ, экспертизаи маводи таҳти карантин қарордошта, сертификатсияи фитосанитарӣ, фумигатсия, дегазатсия, додани иҷозати воридоти карантинию сертификати фитосанитарӣ, санчишҳои кайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, чорабиниҳои дигари таъмини карантини растанӣ анҷом диҳанд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*).

БОБИ 2. ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО

Моддаи 7. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо мансубанд:

- пешбурди сиёсати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;

- муайян намудани мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- тасдиқи концепсия, барнома, нақшаи чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва қоидаю меъёрҳои таъмини карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- тасдиқи номгӯи маводи таҳти карантин қарордошта, номгӯи организмҳои зараррасони карантинии маҳдудпаҳнғашта ва махсусан ҳавфнок мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ эътирофшудаи карантин ва муҳофизати растаниҳо (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);
- муқаррар намудани минтақаи карантинию фитосанитарӣ, ҷорӣ ва бекор кардани тартиботи карантинӣ дар он;
- муайян намудани тартиби ташкил ва истифодабарии маҳзани давлатии иттилоот дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- ташкили фонди захираи давлатии пеститсидҳо ва агрохимияҳо;
- таъмини иҷрои уҳдадорӣҳои байналмилалӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- тасдиқи тартиби ба қайди давлатӣ гирифтани пеститсидҳо ва агрохимияҳо, пешбурди Феҳристи давлатӣ;
- амалӣ намудани ваколатҳои дигар тибқи қонунгузорию Қумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

Ба ваколатҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо дохил мешаванд:

- амалӣ намудани назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ дар ҳудуди Қумҳурии Тоҷикистон;
- муайян намудани вазъи карантинию фитосанитарии ҳудуди Қумҳурии Тоҷикистон;
- ташҳиси хатари карантинию фитосанитарӣ, ташкил ва гузаронидани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;
- таҳияи концепсия, барнома ва нақшаи чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ, қоидаю меъёрҳои таъмини карантин ва муҳофизати растаниҳо, пешниҳоди онҳо барои тасдиқ ба Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон;
- тартиб додани номгӯи маводи таҳти карантин қарордошта, номгӯи организмҳои зараррасони карантинии маҳдуд паҳнғашта ва махсусан ҳавфнок, пешниҳоди он барои тасдиқ ба Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);
- пешниҳоди таклифҳо оид ба муқаррар намудани минтақаи карантинию фитосанитарӣ, ҷорӣ ва бекор кардани тартиботи карантинӣ ба Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон;
- таъмини шаффофият ҳангоми таҳия, қабул ва татбиқи чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;

- амалӣ намудани сертификатсияи маводи таҳти карантин қарордошта, додани сертификати карантинӣ ва сертификати фитосанитарӣ барои интиқоли маҳсулоти растанӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти он ба хориҷа (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- додани иҷозати воридоти карантинӣ барои ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани маводи таҳти карантин қарордошта (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба гузарондани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растанӣ;

- таъмини мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо маълумот ва дастурамалҳо оид ба гузарондани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растанӣ;

- ташкили санҷишҳои қайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, бақайдгирии давлатӣ, баҳисобгирии мавҷудияти воситаҳои муҳофизати растанӣ ва пешбурди Феҳристи давлатӣ;

- муайян намудани тартиби гузарондани мониторинги карантинию фитосанитарӣ;

- ташкили корҳо оид ба безаргардонии маводи таҳти карантин қарордошта ва пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо дар мувофиқа бо мақомоти давлатии дахлдор;

- татбиқи ҷазои маъмурӣ нисбати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани қоидаҳои таъмини карантини растанӣ (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- расондани хизмати музднок ба тарафҳои манфиатдор ҳангоми таҳлили лабораторӣ, азназаргузаронӣ, ташҳиси маводи таҳти карантин қарордошта, сертификатсияи фитосанитарӣ карантинӣ, фумигатсия ва чорабиниҳои дигари таъмини карантини растанӣ ва истифодаи минбаъдаи ин маблағҳо тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*);

- ташкили хариди давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, хизматрасонӣ оид ба нигоҳдорӣ, интиқол, тақсим ва истифодабарии онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- муайян намудани тартиби санҷиши карантинию фитосанитарии бори ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда, хабардоркунӣ, баргардонидани онҳо ба давлатҳои содиркунанда ва безаргардонии организмҳои зараррасони карантинӣ;

- иштирок дар таъмини иҷроии уҳдадорӣ байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растанӣ;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 9. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

Ба ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо дохил мешаванд:

- таҳия ва татбиқи барномаҳои маҳаллӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо;
- таъмини вазъи мусоиди карантинию фитосанитарӣ дар ҳудуди дахлдор;
- ташкили чорабиниҳои безаргардони маводи таҳти карантин қарордошта, пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо дар мувофиқа бо мақомоти ваколатдори давлатӣ;
- мусоидат ба таъмини иҷрои тартиботи карантинӣ дар минтақаи карантинию фитосанитарӣ;
- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 10. Ваколатҳои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

Мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар доираи ваколатҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо, иштироки аҳолиро дар амалигардони чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо таъмин менамоянд.

Моддаи 11. Ташкилотҳои давлатӣ оид ба карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Ташкилотҳои давлатӣ оид ба карантин ва муҳофизати растаниҳо бо мақсади иҷрои вазифаҳои зерин таъсис дода мешаванд:

- гузарондани мониторинги карантинию фитосанитарӣ;
- ташхиси хатари карантинию фитосанитарӣ;
- пешбинӣ намудани вазъи карантинию фитосанитарӣ;
- тадқиқи маводи таҳти карантин қарордошта;
- санҷишҳои истеҳсолии пеститсидҳои барои бақайдгирӣ тавсияшуда тавассути санҷиши онҳо дар шароити истеҳсолӣ;
- таҳлил ва арзёбии таркиби маҳсулоти кишоварзӣ бо мақсади муайян кардани миқдори боқимондаи пеститсидҳо, нитратҳо, нитритҳо ва металлҳои вазнин дар онҳо.

2. Ташкилотҳои давлатӣ оид ба карантин ва муҳофизати растаниҳо баҳисобгирии чорабиниҳои карантинию фитосанитариро ба роҳ монда, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ба мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳисобот пешниҳод менамоянд.

БОБИ 3. НИЗОМИ ТАЪМИНИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО

Моддаи 12. Ошқор кардан ва барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасони карантинӣ

1. Танзими корҳои ошкор ва тоза кардан, маҳдуд сохтан ва барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасони карантинӣ дар минтақаи карантинию фитосанитарӣ аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ мегардад.

2. Маводи таҳти карантин қарордоштаи ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда, ки бо организмҳои зараррасони карантинӣ сироят ёфтаанд, дар гузаргоҳҳои Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар ҷойҳои таъйинот, пас аз ташҳиси хатари фитосанитарӣ бо истифодаи усулҳои кимиёвӣ (фумигатсия) безарар гардонидани мешаванд, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо тартиботи карантини растаниҳо пешбинӣ шудаанд.

3. Фумигатсия ва дегазатсияи маводи таҳти карантин қарордоштаро тибқи қоидаҳои меъёрҳои таъмини карантини растани мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ менамояд.

4. Воситаҳои нақлиёти барои интиқоли маводи таҳти карантин қарордошта истифодашуда тибқи талаботи санадҳои меъёрии техникӣ ҳатман аз организмҳои зараррасони карантинӣ тоза карда мешаванд. Дар ҳолатҳои ғайриимкон будани амалисозии чунин корҳо ё аз тарафи соҳиби маводи таҳти карантин қарордошта рад кардани иҷрои ин корҳо, истифодаи воситаҳои нақлиёт манъ карда мешавад.

5. Мақомоти ваколатдори давлатӣ маълумотро оид ба муқаррар намудани минтақаи карантинию фитосанитарӣ, ҷорӣ ва бекор кардани тартиботи карантинӣ, инчунин эътироф намудани ҳамарзиши тартиботи карантини дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоришударо бо тартиботи карантини давлатҳои дигар дастраси умум мегардонад.

Моддаи 13. Муҳофизати ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз организмҳои зараррасони карантинӣ ҳангоми воридоти маводи таҳти карантин қарордошта

1. Маводи таҳти карантин қарордошта бо риояи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон ва бо назардошти мавҷудияти сертификати фитосанитарӣ, ки онро мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба таъмини карантини растани давлати содиркунанда додааст, ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда мешавад.

2. Маводи таҳти карантин қарордоштаи ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда дар гузаргоҳҳои Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва минбаъд дар ҷойҳои таъйиноти он таҳти назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ қарор дода мешавад.

3. Ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид кардани маводи таҳти карантин қарордошта, инчунин истифодаи он бе риояи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ манъ аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар маводи мазкур барои гузаронидани тадқиқоти илмӣ ворид гардида бошад.

4. Тартиботи карантини дар давлатҳои дигар муқаррар ва танзимшаванда ба тартиботи карантини дар Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқшаванда ҳамарзиш ҳисобида мешаванд, агар мақомоти ваколатдори

давлатӣ муайян намояд, ки тартиботи дар давлатҳои дигар ҷоришуда муҳофизати растаниҳо ва маҳсулоти онҳоро аз организмҳои зараррасони карантинӣ ба андозаи баробар ё аз сатҳи ҷорабиниҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалишаванда баландтар муҳофизат менамоянд.

5. Бо мақсади таъмини беҳатарии карантинию фитосанитарӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи талаботи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон метавонад ҷорабиниҳои карантинию фитосанитарии муваққатиро (манъ кардан, маҳдудият ва ҷораҳои дигарро) нисбат ба воридот ва (ё) содироти маводи таҳти карантин қарордошта, аз ҷумла бори транзитӣ тавассути ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ намояд.

6. Ҷорабинию маҳдудиятҳои карантинию фитосанитарӣ ҷиҳати таъмини муҳофизати растаниҳо ва маҳсулоти растани дар ҳама гуна шаклҳо барои ҳалли масъалаҳои ба карантини растани дахлнодошта ва бе назардошти санҷиши хатари карантинию фитосанитарӣ илман асоснокшуда манъ аст.

7. Гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи талаботи қоидаю меъёрҳои таъмини карантинию фитосанитарӣ бо воситаю маводи зарурӣ таҷҳизонида шуда, бо нақлиёт ва воситаҳои алоқа таъмин карда мешавад.

Моддаи 14. Низоми ҷорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ

1. Ҷорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ дар ҳолатҳои зерин таҳия ва қабул мегарданд:

- барои ҳифзи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз воридшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ бо мақсади ҳифзи ҳаёту саломатии инсон ва муҳити зист;

- бо назардошти замина ва нишондодҳои илман асоснокшудаи таҳлили хатари карантинию фитосанитарӣ, стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалӣ;

- дар асоси методологияи ташкилотҳои байналмилалӣ арзёбӣ намудани хатари воридшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ;

- бо мақсади роҳ надодан ба маҳдудкунии худсаронаи беасос баъзи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳудуди давлатҳои дигар, инчунин баъзи ҳудудҳои вазъи карантинию фитосанитарияшон яхела ё монанд;

- бо мақсади баргараф намудани маҳдудияти ниҳонӣ дар савдои байналмилалӣ.

2. Дар раванди таҳия ва қабули низоми ҷорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ҳангоми арзёбии хатар мақомоти ваколатдори давлатӣ масъалаҳои зеринро ба инобат мегиранд:

- нишондодҳои илмӣ, раванд ва усулҳои муайяни истехсолот, тарзҳои назорат, интиҳоб ва озмоиши намунаҳо, мавҷудияти организмҳои зараррасони карантинӣ ва минтақаҳои аз онҳо озод ё минтақаҳои дорои сатҳи пасти паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ, ҳолати муҳити зист;

- нишондодҳои иқтисодӣ, аз ҷумла муайян намудани талафоти истехсолот ва савдо дар ҳолати воридшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ;

- харочоти назорат ва нобудсозии организмҳои зараррасони карантинӣ;
- самаранокӣ ва арзиши чорабиниҳои дигари кам кардани хатар.

3. Мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳангоми мавҷудияти далелҳои кофии илмӣ ташхиси хатари карантинию фитосанитарӣ, бо мақсади арзёбии объективӣ хатар ё дар ҳолатҳои фавқулода ҳуқуқ дорад, дар бораи амалигардонии чорабиниҳои муваққатии карантинию фитосанитарӣ дар асоси нишондодҳои мавҷуда, аз ҷумла нишондодҳои ташкилотҳои байналмилалӣ ва иттилоот дар бораи чорабиниҳои карантинию фитосанитарии давлатҳои дигар қарор қабул намояд.

4. Чорабиниҳои карантинию фитосанитарии қабулшаванда ба шароити карантинию фитосанитарии минтақае, ки маводи таҳти карантин қарордошта дар он истеҳсол шудааст ё ба минтақае, ки чунин мавод содир мегардад, мутобиқ карда мешаванд.

5. Дар рафти арзёбии шароити карантинию фитосанитарӣ мақомоти ваколатдори давлатӣ вазъи карантинию фитосанитарии организмҳои зараррасони таҳти карантин қарордоштаро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар кишвари содиркунанда, мавҷудияти организмҳои зараррасони карантинӣ ва минтақаҳои аз онҳо озод ё дорои сатҳи паҳншавидошта, мавҷудияти назорат ва барҳам додани манбаъҳои организмҳои зараррасони карантинӣ, инчунин принципҳо ва меъёрҳои дастурии ташкилотҳои дахлдори байналмилалиро ба инобат мегиранд.

6. Чорабиниҳои карантинию фитосанитарии қабулгардида метавонанд сатҳи нисбатан баланди муҳофизати растаниҳо ва ҳифзи ҳаёту саломатии инсонро аз организмҳои зараррасони карантинӣ нисбат ба сатҳе, ки ба он стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалӣ асос ёфтаанд (илман асоснокшуда ё ба ин сатҳи муҳофизат мувофиқ буда), таъмин намоянд.

7. Мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳангоми қабули низоми чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ, аз ҷумла чорабиниҳои муваққатӣ, нишондодҳои нави дастовардҳои илмиро бояд ба инобат гиранд.

Моддаи 15. Сертификатсия ва арзёбии карантинию фитосанитарии маводи таҳти карантин қарордошта

1. Борҳои содиротӣ ва реэкспортӣ мутобиқи талаботи стандартҳои байналмилалӣ аз ҷониби шахсони мансабдор, ки назорати давлатии карантинию фитосанитариро амалӣ менамоянд, сертификатсия карда шуда, ба онҳо сертификати фитосанитарӣ дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*).

2. Сертификати фитосанитарии бори содиршаванда, сертификати бори реэкспортӣ ва намунаҳои электронии ҳамарзиши онҳо, ки барои давлати содиркунандаи маҳсулот қобили қабул аст, бояд ба намунаҳои стандартҳои байналмилалӣ мувофиқ бошанд.

3. Ҳангоми азназаргузаронӣ ва (ё) ташхиси лаборатории намунаҳои маводи таҳти карантин қарордошта аз ҷониби шахсони мансабдор, ки назорати давлатии карантинию фитосанитариро амалӣ менамоянд ошкор кардани организмҳои, ки бо аломатҳои сохти худ ба организмҳои

зараррасони карантинӣ монандӣ доранд, инчунин бо мақсади муайян намудани сирояткунандаи ниҳонӣ дар маводи таҳти карантин қарордошта, арзёбии карантинию фитосанитарии он бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ барои ҳаммонанд кардани организмҳои зараррасони карантинӣ гузаронида мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*).

4. Дар асоси арзёбии карантинию фитосанитарии маводи таҳти карантин қарордошта ҳулоса тартиб дода шуда, дар он ҳангоми ошқор гардидани организмҳои зараррасони карантинӣ гузаронидани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ нисбат ба маводи тадқиқшуда муайян карда мешаванд.

5. Арзёбии карантинию фитосанитарии маводи таҳти карантин қарордошта аз ҷониби шахсони ҳуқуқии барои гузарондани санҷишҳои карантинию фитосанитарӣ аттестатсияшуда амалӣ карда мешавад.

Моддаи 16. Шаффофияти гузарондани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ

1. Чорабиниҳои қабулшудаи карантинию фитосанитарӣ пас аз ташҳиси хатари карантинию фитосанитарӣ бо мақсади ба тарафҳои манфиатдор додани имконият барои шиносӣ бетаъхир нашр карда мешаванд.

2. Ба истисноии ҳолатҳои таъхирнопазир байни нашри чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва эътибор пайдо намудани онҳо фосилаи муайяни вақт пешбинӣ мегардад, то истехсолкунандагон барои мувофиқ намудани маҳсулоти худ ва усулҳои истехсоли он ба талаботи муайяннамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ имконият пайдо намоянд.

3. Мақомоти ваколатдори давлатӣ тавассути маркази ягонаи иттилоотӣ оид ба масъалаҳои карантинию фитосанитарӣ ба дархостҳои тарафҳои манфиатдор бояд ҷавоб диҳанд, инчунин ҳуҷҷатҳои дахлдори зеринро пешниҳод намоянд:

- тартиботи карантинӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул шудаанд ё таҳия мешаванд;

- расмиёти назорати истехсоли маҳсулот, карантинию фитосанитарӣ, инчунин расмиёти эътироф кардани дараҷаи имконпазирӣ пеститсидҳо ва агрохимиёҳо, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мегарданд;

- расмиёти арзёбии хатар ва омилҳои ба назар гирифташаванда, инчунин муайян намудани дараҷаи зарурии муҳофизати растаниҳо;

- ҳуҷҷати тасдиқкунандаи узвият ва иштирок дар ташкилотҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо, инчунин дар созишномаҳои дуҷониба ва бисёрҷониба.

4. Мақомоти ваколатдори давлатӣ пас аз ташҳиси хатари карантинию фитосанитарӣ дар сурати мавҷуд набудани стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалӣ ё мутобиқ насостани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ба стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалӣ ҳангоми ба савдо таъсири назаррас расонидан бояд:

- бо мақсади татбиқи чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ дар марҳилаи аввали онҳо огоҳинома нашр намоянд;

- мутобиқи созишномаҳои байналмилалӣ ба ҷонибҳои манфиатдор бо мақсади ҳифзи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз воридшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасони карантинӣ, ҳифзи саломатии инсон ва муҳити зист оид ба маводи таҳти карантин қарордошта, ки нисбати онҳо чораҳои мазкур татбиқ мегарданд, иттилоъ диҳанд ва қабул намудани чораҳои пешниҳодшавандаро асоснок кунанд;

- бо дархости мақомоти ваколатдори кишварҳои дигар мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон номгӯи чораҳои пешниҳодшавандаро бо нишон додани фарқият аз стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалӣ пешниҳод намоянд;

- ба тарафҳои манфиатдор барои омода кардани эродномаҳо вақту имконияти баробар диҳанд, мувофиқи дархост ин эродномаҳоро муҳокима намуда, эродҳо ва натиҷаҳои муҳокимаҳоро ба инобат гиранд.

5. Огоҳинома оид ба маводи таҳти карантин қарордошта, ки нисбати он чораҳо татбиқ карда мешаванд ва асосноккунии чораҳои пешниҳодшаванда бояд 75 рӯз пеш аз қабули қарор оид ба татбиқи чораҳои монанд нашр карда шаванд.

6. Дар ҳолатҳое, ки зарурати таъхирнопазири ҳифзи ҳаёту саломатии инсон ва муҳити зист пайдо мешавад, мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳуқуқ доранд муқаррароти қисми 4 моддаи мазкурро иҷро нанамоянд.

Моддаи 17. Низоми чорабиниҳо оид ба муҳофизати растаниҳо

1. Низоми чорабиниҳо оид ба муҳофизати растаниҳо гузаронидани мониторинги карантинию фитосанитарӣ ва истифодаи усулҳои ташкилию хоҷагидорӣ, механикӣ, агротехникӣ, биологӣ, кимиявӣ, биотехнологӣ, селексионую генетикии мубориза бар зидди организмҳои зараррасон ва организмҳои зараррасони махсусан хавфнокро дар бар мегирад.

2. Чорабиниҳо оид ба муҳофизати растаниҳо дар асоси риояи талаботи стандартҳои байналмилалӣ, андозаи барои ҳифзи ҳаёт ва саломатии инсон, растанӣ ва ҳайвонот зарурӣ, инчунин ҷиҳати пешгирии худсарона ё беасос поймолкунии ҳуқуқи истехсолкунандагон, аз ҷумла маҳдудсозии ниҳонии савдои байналмилалӣ таҳия ва татбиқ карда мешаванд.

3. Дар рафти таҳия ва татбиқи чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳолатҳои зерин барои арзёбии хатар ба ҳаёт ва саломатии инсон, растаниҳо ё ҳайвонот ба инобат гирифта мешаванд:

- дараҷаи паҳншавии организмҳои зараррасон, касалиҳо ё алафҳои бегона;

- мавҷудияти минтақаҳои аз организмҳои зараррасон, касалӣ ё алафҳои бегона озод;

- мавҷудияти далелҳои илман асоснокшуда ва усулҳои дахлдори истехсол ва коркарди пеститсидҳо ва агрокимияҳо;

- усулҳои дахлдори гирифтани намуна ва озмоиши пеститсидҳо ва агрокимияҳо;

- шароитҳои мувофиқи экологӣ, чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва чораҳои дигар;

- омилҳои дахлдори иқтисодӣ, аз ҷумла ҳадди иқтисодии зарароварӣ аз камшавии ҳаҷми истеҳсол ё фурӯш хангоми воридшавӣ ва паҳншавии зараррасонҳо, касалиҳо ё алафҳои бегона, хароҷоти мубориза ва нобуд сохтани онҳо.

4. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар мавриди нокифоя будани асосноккунии илмӣ метавонанд дар асоси иттилооти аз ташкилотҳои дахлдори байналмилалӣ дастрасшуда ва иттилоот дар бораи чорабиниҳои муҳофизати растаниҳои дар давлатҳои дигар татбиқшуда чорабиниҳои муҳофизати растаниҳоро дар минтақаҳои дахлдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ намоянд.

5. Чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо бо мақсади нигоҳдории низомҳои экологӣ (экосистемаҳо) дар минтақаҳои гуногуни Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмини устувори муҳофизати растаниҳо ва мувозинати экологӣ татбиқ карда мешавад.

Моддаи 18. Ҳамарзишии чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо

1. Чорабиниҳо оид ба муҳофизати растаниҳои давлатҳои дигар аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун чорабиниҳои ҳамарзишӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф карда мешаванд, агар кишвари содиркунанда ҳолисона нишон дода тавонад, ки ин чорабиниҳо дараҷаи зарурии муҳофизати растаниҳоро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамоянд.

2. Тартиб ва шартҳои эътироф намудани ҳамарзишии чорабиниҳои мушаххаси санитарӣ ё муҳофизати растаниҳоро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, созишномаҳои дучониба ва (ё) бисёрҷониба муайян менамоянд.

Моддаи 19. Мониторинги карантинию фитосанитарӣ

1. Гузарондани мониторинги карантинию фитосанитариро мақомоти ваколатдори давлатӣ таъмин менамоянд.

2. Мониторинги карантинию фитосанитарӣ дар самтҳои зерин гузаронда мешавад:

- муайян намудани масоҳати замини паҳншавии организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок, арзёбии талабот ба воситаҳои муҳофизати растаниҳо;

- ошкор кардани сабабҳои инкишоф ва паҳншавии оммавии организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок;

- омода кардани пешгӯии миёнамӯҳлат дар хусуси ба вуҷуд омадани давраи хавфи калони афзоиш ва паҳншавии организмҳои зараррасон ва организмҳои зараррасони махсусан хавфнок.

3. Мониторинги карантинию фитосанитарӣ дар давраи инкишофи организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок мунтазам гузаронда мешавад.

4. Аз натиҷаи мониторинги карантинию фитосанитарӣ барои татбиқи чораҳои мушаххас ба вазорату идораҳои дахлдор, мақомоти иҷроияи

маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин ба шахсони дигари манфиатдор маълумоти дахлдор пешниҳод карда мешавад.

БОБИ 4. ПЕСТИТСИДҲО ВА АГРОКИМИЁҲО. МУОМИЛОТ БО ОНҲО

Моддаи 20. Қайди давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Пеститсидҳо ва агрокимиёҳо дар асоси натиҷаҳои мусбати санчишҳои қайдшаванда, ки тартиби гузаронидани онҳоро мақомоти ваколатдори давлатӣ муайян менамоянд, ба қайди давлатӣ гирифта мешаванд.

2. Пеститсидҳо ва агрокимиёҳо дар асоси санчишҳои қайдшавандаи онҳо вобаста ба таъсири манфии онҳо ба саломатии инсон ва муҳити зист ба муҳлати ду сол ва дар ҳолатҳои дигар ба муҳлати панҷ сол ба қайди давлатӣ гирифта мешаванд.

3. Санчишҳои пеститсидҳо ва агрокимиёҳо аз ҷониби шахсони ҳуқуқии аз аттестатсия гузашта бо мақсади арзёбии мувофиқати онҳо ба талаботи бехатарии ҳаёт ва саломатии инсон, ҳайвонот ва муҳити зист, инчунин муайян намудани самаранокии онҳо гузаронида мешаванд.

4. Ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ пас аз санчишҳои қайдшаванда ва ба Феҳристи давлатӣ ворид намудани пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо қарори мақомоти ваколатдори давлатӣ шаҳодатномаи бақайдгирии давлатӣ дода мешавад. Шакли шаҳодатномаи бақайдгирии давлатиро мақомоти ваколатдори давлатӣ муқаррар мекунанд.

5. Бо мақсади таъмин намудани истифодабарандагони пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо маълумоти зарурӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки барои бақайдгирии давлатӣ мурочиат менамоянд, тавсияномаҳо дар бораи қоидаҳои интиқол, истифода ва нигоҳдории онҳо, инчунин тамғакоғазии борҷомаи дорои аломатҳо ва иттилооти огоҳкунанда пешниҳод мекунанд.

6. Далелҳои асоснок барои рад кардани бақайдгирии давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо инҳо мебошанд:

- номувофиқии таркиби кимиёвии дар дастурамал зикршуда ба нишондодҳои дар дархост оид ба гузаронидани санчишҳои қайдшаванда пешниҳодшуда;

- риоя накардани ҳуқуқи ихтироъкунандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо.

7. Азнавбақайдгирии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар асоси аризаи дахлдор гузаронида мешавад.

Моддаи 21. Санчишҳои қайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Раванди санчишҳои қайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо амалҳои зеринро дар бар мегирад:

- муайян намудани усулҳои истифодаи самаранок ва бехатарии онҳо;

- арзёбии хавфи таъсири манфии онҳо ба саломатии инсон, ҳайвонот ва муҳити зист;

- тартиб додани дастурҳои истифодабарӣ ва меъёрҳои санитарии гигиени муомилот бо онҳо;

- арзёбии натиҷаи санчишҳои қайдшаванда.

2. Арзёбии давлатии экологии натиҷаи санчишҳои қайдшавандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист ва арзёбии токсикологию гигиени мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи назорати давлатии санитарии эпидемиологӣ мутобиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешаванд.

Моддаи 22. Истехсоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ пас аз қайди давлатии пеститсидҳою агрокимиёҳо ва ба Феҳристи давлатӣ дохил намудани онҳо метавонанд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо мақомоти ваколатдори давлатӣ дар ҳудуди кишвар истехсоли онҳоро ба роҳ монанд.

2. Коркард ва истехсоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳои нав дар асоси арзёбии хатарнокии кимиёвӣ, таъсири манфии онҳо ба ҳаёт ва саломатии инсон ва муҳити зист пас аз санчиши қайдшаванда амалӣ карда мешаванд.

3. Истехсолкунандаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо уҳдадор аст:

- барои арзёбии асосноки сифати пеститсидҳо ва агрокимиёҳо истехсоли намунаҳои онҳоро ба роҳ монанд;

- дар сурати ба миён омадани хатар ба ҳаёти инсон ва муҳити зист ё ғайриимкон гардидани истифодаи пеститсидҳо ва агрокимиёҳо истехсолу фурӯшро қатъ намуда, безаргардонии онҳоро таъмин созад;

- усул ва технологияҳои безаргардонии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, аз ҷумла зарфҳои борбандии онҳоро пешниҳод намояд;

- пеститсидҳо ва агрокимиёҳоро дар зарфҳои барои истифодабарандагон мувофиқ ҷой намояд;

- дар дастурҳои истифодабарӣ маълумоти бақайдгирии давлатӣ ва усулҳои беҳатарии муомилот, инчунин мувофиқати пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ба талаботи санадҳои меъёрии техникӣро нишон диҳад.

4. Пеститсидҳо ва агрокимиёҳои истехсолшуда бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ сертификатсия карда мешаванд.

Моддаи 23. Хариду фурӯш ва истифодабарии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳуқуқ доранд пас аз бақайдгирии давлатӣ ва ба Феҳристи давлатӣ ворид кардани пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ба савдои яклухт ва чаканаи онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон машғул шаванд. Тартиби фурӯши пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, аз ҷумла пеститсидҳои истифодашон маҳдуд аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ муайян карда мешавад.

2. Фурӯши пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бе дастурҳои ба зарфҳои борбандии онҳо ҳамроҳкардашуда, маълумоти бақайдгирии давлатӣ, меъёрҳои истифодабарӣ ва усулҳои бехатарии муомилот бо онҳо манъ аст.

3. Истифодабарии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо риояи талаботи қоидаҳои санитарӣ ва дигар санадҳои меъёрии техникӣ, тибқи тартиби муқаррарнамуда ва тавсияҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ ба роҳ монда мешавад.

Моддаи 24. Нигоҳдорӣ ва интиқоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Нигоҳдорӣ ва интиқоли пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо риояи талаботи пешгирии хатар ба ҳаёт ва саломатии инсон, ҳайвонот ва муҳити зист амалӣ карда мешаванд.

2. Қоидаҳои нигоҳдорӣ ва интиқоли пеститсидҳо агрокимиёҳо дар асоси талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии техникӣ муайян карда мешаванд.

Моддаи 25. Воридоти пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти онҳо ба хориҷи кишвар

1. Воридоти пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти онҳо ба хориҷи кишвар бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати мавҷуд будани шаҳодатномаи бақайдгирии давлатӣ амалӣ мегардад.

2. Ба шартномаҳои воридот ва содироти пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ҳуҷжатҳои тасдиқкунандаи натиҷаҳои санҷишҳои қайдшаванда, ки муомилот бо онҳоро танзим менамоянд, замима карда мешаванд.

3. Миқдори воридот ва содироти пеститсидҳо ва агрокимиёҳои барои санҷишҳои қайдшаванда, истехсоли ва тадқиқоти илмӣ пешбинишударо мақомоти ваколатдори давлатӣ муайян мекунанд.

4. Воридоти пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба Феҳристи давлатӣ барои истифодабарӣ ворид карда нашудаанд, танҳо бо мақсади тадқиқотҳои илмӣ ва бартаараф намудани хатари фитосанитарӣ дар кишвар бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода мешавад.

Моддаи 26. Захираи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Захираи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо аз ҳаҷми муайяни мунтазам навшавандаи онҳо барои истифодабарӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат мебошад.

2. Тартиби ташаккул, пур кардан ва истифодабарии захираи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳоро мақомоти ваколатдори давлатӣ муайян ва онҳоро ихтиёрдорӣ менамоянд.

3. Захираи давлатии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо дар асоси мониторинг ва пешгӯии вазъи фитосанитарӣ, эҳтимолияти паҳншавӣ ва дараҷаи инкишофи организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок муайян карда мешавад.

БОБИ 5. БАҲИСОБГИРӢ, ҲИСОБОТ ВА ТАЪМИНИ ИЛМӢ ДАР СОҲАИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО

Моддаи 27. Баҳисобгирӣ ва ҳисобот дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо фаъолият менамоянд, баҳисобгирии мавҷудияти пеститсидҳо ва агрокимиёҳо, муомилот бо онҳо ва гузарондани чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳоро бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ менамоянд.

2. Ҳисоботи омори давлатӣ дар соҳаи муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд.

Моддаи 28. Маҳзани иттилоот оид ба карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Маҳзани иттилоот дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо аз маълумоти натиҷаи мушоҳидаҳои фитосанитарӣ ҳангоми амалӣ намудани назорати давлатӣ, баҳисобгирӣ ва ҳисоботи омори давлатӣ дар соҳаи мазкур, иттилоот оид ба организмҳои зараррасон, карантинӣ ва махсусан хавфнок, касалиҳои растаниҳо, алафҳои бегона, инчунин рӯйхати воситаҳои муҳофизати растаниҳо ва иттилооти дигар, ки дар раванди амалигардонии фаъолият дар соҳаи муҳофизати растаниҳо ба даст оварда мешаванд, иборат мебошад.

2. Мақомоти ваколатдори давлатӣ ва шахсони мансабдор, ки назорати давлатиро дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо амалӣ менамоянд, уҳдадоранд тариқи воситаҳои ахбори омма ва роҳҳои дигари дастрас тибқи созишномаҳои байналмилалӣ тарафҳои манфиатдор ва аҳолиро оид ба вазъи карантинию фитосанитарӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва воҳидҳои алоҳидаи маъмурию ҳудудии он, амалигардонии чорабиниҳо оид ба беҳтар кардани вазъи карантинию фитосанитарӣ, восита, усулҳо ва муҳлатҳои гузарондани чорабиниҳои муҳофизати растаниҳо, талабот оид ба муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо сари вақт огоҳ намоянд.

Моддаи 29. Тадқиқоти илмию амалӣ ва тайёр кардани мутахассисон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Ҳамоҳангсозии тадқиқоти илмию амалӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо, тайёр намудани мутахассисони баландхаттисос ва ҳамкориҳои илмӣ бо давлатҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои дахлдори байналмилалӣ аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ мегардад.

2. Тадқиқоти илмию амалӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо самтҳои ташаккули низоми ягонаи муҳофизати растаниҳо, мониторинги карантинию фитосанитарӣ, истеҳсоли моддаҳои кимиёвӣ, воситаҳои биологӣ ва техникаҳои муҳофизати растаниҳо ва технологияҳои истифодабарии онҳоро дар бар мегирад.

3. Мақомоти ваколатдори давлатӣ гузарондани тадқиқоти илмию амалиро дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо ташкил ва ҳамоҳанг сохта, рафти иҷрои онҳоро назорат мекунад ва тавсияҳои натиҷаҳои тадқиқотро тасдиқ менамоянд.

БОБИ 6. НАЗОРАТИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО

Моддаи 30. Самтҳои назорати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Назорати давлатӣ дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо аз қисмҳои назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ ва назорати давлатии муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо иборат мебошад.

2. Назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ дар самтҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- татбиқи чорабиниҳои карантинию фитосанитарӣ ва муҳофизати растаниҳо;

- санҷиши сифати пеститсидҳо ва агрокимиёҳо ва муомилот бо онҳо;

- муайян кардани миқдори захрнокии боқимондаҳои пеститсидҳо дар маҳсулоти растани;

- санҷиши сифати тухмӣ ва ниҳолҳо барои муайян намудани дараҷаи сироятнокӣ бо организмҳои зарарнок ва безараргардонии самаранокӣ онҳо;

- гузарондани санҷишҳои пеститсидҳо ва агрокимиёҳо;

- безараргардонии пеститсидҳо.

3. Назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ дар шакли арзёбӣ, санҷиш, безараргардонӣ, инчунин шаклҳои дигари муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 31. Расмиёти назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ

1. Расмиёти назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ бо риояи шартҳои зерин амалӣ мегардад:

- бидуни таъхири беасос ва таъбиз (дискриминатсия) нисбат ба маҳсулоти воридшаванда дар қиёс ба ҳамин гуна маҳсулоти ватанӣ;

- дар асоси иттилооти дархостшудаи камтарин, ки барои амалисозии расмиёти назорат, бозрасӣ ва маъқул доништан зарур мебошад;

- хабардор намудани дархосткунанда дар бораи муҳлати анҷоми расмиёт дар асоси маълумоти ҷопшуда оид ба давомнокии маъмули расмиёт ё бо талаби дархосткунанда, дар бораи марҳалаи иҷрои расмиёт бо шарҳи таъхири иҷро;

- иттилоотони дархосткунанда дар бораи камбудии имконпазири ҳуҷҷатҳо ва натиҷаҳои гузаронидани расмиёт бо мақсади рафъи онҳо дар ҳолатҳои зарурӣ;

- ҳифзи манфиатҳои қонунии тижоратӣ бо риояи махфияти иттилоот дар бораи маҳсулоти воридшаванда, ки зимни анҷом додани расмиёти назорат ошкор мегардад ё ба даст оварда мешавад;

- риояи талабот оид ба назорат ва маъкул донистани намунаҳои алоҳидаи маҳсулоти маҳдудшаванда, агар онҳо асоснок ва зарур бошанд;

- баробар будан ва аз арзиши воқеии хизматрасонӣ зиёд набудани бочи тибқи расмиёти нисбат ба маҳсулоти воридотӣ татбиқшаванда ба бочи аз ҳамин гуна маҳсулоти ватанӣ ё маҳсулоти дар ҳудуди кишварҳои дигар истеҳсолшуда ситонидашаванда;

- дар ҳолатҳои гузарондани расмиёти интихоби намунаҳои маҳсулоти воридшаванда чиҳати бартараф кардани вазъи ногувор барои дархосткунандагон, воридкунандагон, содиркунандагон ё намояндагонӣ онҳо ҳадди ниҳии меъёрҳои татбиқ мегарданд, ки барои маҳсулоти ватанӣ истифода шудаанд.

2. Агар пас аз гузаронидани расмиёти назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ ба тавсифоти маҳсулот вобаста ба талаботи татбиқшаванда тағйирот ворид карда шаванд, расмиёт нисбат ба маҳсулоти таҷдидшуда бо пайдо кардани эътимоди кофӣ маҳдуд карда мешавад.

Моддаи 32. Ваколатҳои шахсони мансабдор дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Шахсони мансабдор, ки назорати давлатиро дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо амалӣ менамоянд, дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

- бо нишон додани шаходатнома ба мамониат ба объектҳои таҳти карантин қарордошта ва ба муомилот бо пеститсидҳо ва агрохимияҳо алоқаманд ворид шаванд;

- барои санҷиш намунаҳои маҳсулоти растани, пеститсидҳо ва агрохимияҳоро гиранд;

- барои амалӣ намудани назорати давлатӣ ва шарҳи ҳолатҳои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои меъёрии техникӣ аз шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ пешниҳоди ройгони иттилоот ва ҳуҷжатҳои заруриро талаб намоянд;

- ҳуқуқвайронкунии маъмуриро ба расмият дароранд;

- дар асоси натиҷаҳои санҷиш санадҳо тартиб дода, дар доираи ваколатҳои худ барои бартараф намудани ҳолатҳои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои меъёрии техникӣ амрномаҳо диҳанд;

- дар ҳолати иҷро накардани амрнома оид ба бартараф намудани ҳолатҳои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои меъёрии техникӣ тибқи талаботи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон оид ба боз доштани фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ пешниҳод ирсол намоянд;

- ба мақомоти дахлдори давлатӣ оид ба гузарондани санҷиш барои қабул намудани қарор дар бораи ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои меъёрии техникиро риоя накардаанд, мавод пешниҳод намоянд;

- ба мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба масъалаҳои карантин ва муҳофизати растаниҳо таклифҳо пешниҳод намоянд.

2. Шахсони мансабдор, ки назорати давлатии карантинию фитосанитариро дар баробари ваколатҳои дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида амалӣ менамоянд, ҳуқуқ доранд дар объектҳои таҳти карантин қарордошта мониторинги карантинию фитосанитарӣ гузаронанд ва дар бораи безаргардонии объект қарор қабул намоянд.

3. Шахсони мансабдор, ки назорати давлатии муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳоро амалӣ менамоянд, дар баробари ваколатҳои дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида ҳуқуқ доранд:

- истифодабарии пеститсидҳоро то бартараф намудани ҳолатҳои риоя накардани тартиби муомилот бо онҳо боздоранд ё манъ намоянд;

- гузарондани санҷишҳои пеститсидҳо ва агрокимиёҳоро назорат намоянд;

- ба корфармоён барои аз кор бо пеститсидҳо дур кардани шахсоне, ки тайёрии махсус надоранд ё талаботи муомилот бо онҳоро риоя намеkunанд, тақлифҳо пешниҳод намоянд.

4. Дар раванди иҷрои вазифаҳои хизматӣ шахсони мансабдор, ки назорати давлатии карантинию фитосанитариро амалӣ менамоянд, бояд шиносномаи хизматӣ ва либоси хизматӣ бо нишонаҳои фарқкунанда, ки намунаҳои онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, дошта бошанд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2060*).

Моддаи 33. Назорати давлатии муомилот бо пеститсидҳо ва агрокимиёҳо

1. Назорати давлатии нигоҳдорӣ, интиқол ва истифодабарии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо мақсади муайян намудани мувофиқати онҳо ба талаботи ҳатмии технологӣ ва беҳатарӣ гузаронида мешавад.

2. Назорати санҷишҳои қайдшаванда ва истехсолии пеститсидҳо ва агрокимиёҳо бо тадқиқоти мунтазам амалӣ карда мешавад.

3. Безаргардонии пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳо дар чойҳои махсус гузаронида мешавад.

4. Тартиби гузаронидани санҷишҳои қайдшаванда, истехсоли ва безаргардонии пеститсидҳои барои истифодабарӣ манъшуда, муҳлати истифодашон гузашта ё ношоам, инчунин зарфҳои холии онҳоро мақомоти ваколатдори давлатӣ дар мувофиқа бо мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаҳои ҳифзи муҳити зист ва тандурустӣ муқаррар менамоянд.

БОБИ 7. ҲАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ДАР СОҲАИ КАРАНТИН ВА МУҲОФИЗАТИ РАСТАНИҲО

Моддаи 34. Ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо

1. Ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо дар асоси принсипҳои таъмини беҳатарии байниҳамдигарӣ аз воридшавӣ ва паҳншавии организмҳои зараррасони

карантинӣ мутобиқи стандартҳо, дастурҳо ва тавсияҳои байналмилалии карантин ва муҳофизати растаниҳо амалӣ мегардад.

2. Фаъолияти шахсони ҳуқуқии хориҷӣ, филиал ва намояндагӣҳои онҳо дар соҳаи карантин ва муҳофизати растаниҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, сурат мегирад.

3. Мақомоти ваколатдори давлатӣ тавассути маркази ягонаи иттилоотӣ ҳангоми муқаррар намудани минтақаи карантинию фитосанитарӣ, ҷорӣ ва бекор кардани тартиботи карантинӣ ба тарафҳои манфиатдор тибқи созишномаҳои байналмилалӣ маълумотро оид ба масъалаҳои зерин пешниҳод менамоянд:

- чорабиниҳои карантинию фитосанитарии пешбинишуда ва амалишуда;
- натиҷаҳои назорати давлатии карантинию фитосанитарӣ ва сертификатсияи маводи таҳти карантин қарордошта;
- расмиёти арзёбии хатар ва усулҳои муайян кардани сатҳи зарурии муҳофизати растаниҳо аз организмҳои зараррасони карантинӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

БОБИ 8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 35. Ҷавобгарӣ барои риояи накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риояи накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 36. Аз эътибор соқит донишони баъзе санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон

Санадҳои қонунгузории зерини Ҷумҳурии Тоҷикистон аз эътибор соқит доништа шаванд:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 апрели соли 2003 "Дар бораи истеҳсол ва муносибати эҳтиёткорона бо пеститсидҳо ва агрохимияҳо" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2003, №4, мод.131; с. 2007, №5, мод. 368; с. 2012, №7, мод.723);

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 марти соли 2009 "Дар бораи карантини растанӣ" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2009, №3, мод.91; с. 2011, №12, мод.851);

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 16 апрели соли 2012 "Дар бораи муҳофизати растаниҳо" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон с. 2012, №4, мод.267).

Моддаи 37. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур
Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе, 2 январи соли 2019, № 1567